

Overweging zondag 20 januari 2013- Kanazondag

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: 1 Koningen 17: 8-24 & Johannes 2: 1-11

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

wat heb je in je handen? Is het water, of is het wijn?

Jouw leven, jouw werk, jouw 'zijn' in deze wereld; is dat water of is het wijn... Dat is de vraag op deze 'Kana-zondag', de zondag waarop we dat prachtige verhaal lezen over de bruiloft waar water verandert in wijn.

Die vraag 'jouw leven, is dat water of is het wijn?', bedoel ik natuurlijk in de meer figuurlijke zin.

Met andere woorden; is jouw leven als water dat tussen je vingers door wegstroomt, waar je geen grip op hebt? Een leven van verlies, mensen die wegvallen, dingen die je overkomen... Zoals de Grieken al zeiden: *Panta rhei*; 'alles stroomt'.

Of meer nog, is jouw leven zoals het water in het verhaal, dat bedoeld is als reinigingswater, water van de Joodse Wet. En dus vaak maar troebel en vies, want geen mens is toch zonder zonde...

Of... of is er in jouw leven feest? Wat zou kunnen maken dat water tot wijn kan worden in jouw leven, weet je wat daarvoor nodig is? Zie jij in jouw leven voortekenen van het beloofde land, iets van dat Koninkrijk..., wil je dat zien, of wordt dat nog wat?

Ik denk dat dat de richting is, of kan zijn, waarin zo'n verhaal ons iets te zeggen heeft vandaag. Vandaag, niet zozeer zondag 20 januari 2013, 10 uur nog wat, vanmiddag weer alleen, morgen vast een volle agenda, maar vandaag, Kana-zondag.

Kort iets over het verhaal zelf. Daar heb ik al eens eerder uitvoerig over gepreikt, zie de website van de kerk, januari 2010, dus dat ga ik niet nog een keer doen.

Maar vooropgesteld: Vergeet even dat het hier zou gaan om een verslagje van een boerenbruiloft, ergens in een dorpje genaamd Kana, in Galilea zo rond het jaar 30.

Want als je leest: 'Dagboek Johannes. Op de eerste dag op de tweede dag ... Op de derde dag gingen we naar een bruiloft, en Jezus' moeder was er ook bij...', enzovoorts, dan ga je helemaal mis.

Dan komt ook meteen de Westerse-Renaissance-aap uit de mouw: Wat zijn de feiten? Maar feiten zeggen niet zoveel, die delen hooguit wat mee. 'Op de derde dag', oh, dat is dus na 72 uur. Maar wat is de zeggingskracht van dit verhaal?

Nee, er staat: 'op de derde dag geschiedde...' En als je dat hoort, dan spits je je oren. Althans, dat zou eigenlijk toch wel moeten. Maar wat ik wil zeggen, is dat als de Bijbel zo gaat beginnen, dan is er meer aan de hand dan een dagboekantekening.

'Op de derde dag...'. Dat is: Ho, God grijpt in. Hier gebeurt iets beslissends! Geschieden, scheppen. Dit is geen taal bedoeld als tijdsaanduiding, dit is met recht 'tale Kanaäns'. Hier, meteen aan het begin van het evangelie, hoofdstuk 2, Jezus is net gedoopt, hij druipt nog na haast, daar wordt de richting en het signaal meteen gegeven: Pasen! Daar gaat het naar toe. En nergens anders. Op leven en dood, en opstanding.

Johannes schrijft natuurlijk ook vanuit Pasen. Vanachter Pasen vandaan, zo zeggen we wel eens. En is niet een bruiloft het teken van Gods liefde die alles overwint, zelfs de dood...? Is Jezus niet de bruidegom van de kerk, van de mensen uit de hele wereld?

Dus: Op de derde dag is het bruiloftsfeest. En zolang wij daarnaar op weg zijn, zolang wij leven, geloven, ploeteren, het hoofd boven water proberen te houden, zoeken, is de vraag eenvoudig: water of wijn?

Ik laat de rol en verhouding van Maria tot haar zoon Jezus liggen. Dat moeten we maar in een andere preek doen, want die hele moeder-zoon relatie is natuurlijk wel waanzinnig prikkelend. Dat weet en voelt iedere ouder. Hoe communiceer je met je kind? Wat verwacht je? Waar bemoei je je wel of niet meer mee?

Voor nu alleen de opmerking dat Maria - hier overigens niet bij name genoemd - als beeld en voorbeeld voor alle gelovigen dat hele belangrijke aan de orde durft te stellen. 'Ze hebben geen wijn meer...'

'Heilige Maria, moeder Gods, bid voor ons...' Maria bidt hier. Ze roept het uit, ze ziet de nood, en ze zwijgt niet. Een voor-beeld voor de kerk, voor ons allemaal.

Ook het wonder laat ik nu even liggen. Daar wordt trouwens met geen woord over gerept in het verhaal. Er staat alleen maar 'en toen de ceremoniemeester het water dat wijn geworden was, proefde'. Wonderen moet je ook niet willen vangen met woorden.

Bovendien heeft Johannes iets met 'water'. Niet met H₂O, maar met doopwater, in het eerste hoofdstuk, en hier dus met reinigingswater voor de gasten van de bruiloft. Water van de Joodse Wet. Het is wijn geworden

op de derde dag. Water dat afgast, water waarin Jezus verdwijnt met zijn doop. Verdwijnwater van stof, en zonden, het wordt ver-wijn-d water.

En zonder gist, zonder druiven. Dat moet je maar aan Dik Zeldenrijk vragen, al is het een regelrecht wonder wat hij toch ieder jaar weer uit zijn tuin weet te toveren.

En eigenlijk weten we dat wel allemaal. Dat ene slokje bij iedere avondmaalsviering, dat gaat natuurlijk niet om een merlot uit 2000-zoveel, dat gaat om een slokje Koninkrijk, om een vergezicht, om nieuw leven.

Maar ik dwaal wat af. Water of wijn, dat was de vraag aan het begin, op deze zondag.

Dit is een prachtig verhaal voor bibliodrama. Dat is een werkvorm waarin je met een kleine groep mensen een bijbelverhaal met elkaar naspeelt. Je kiest een rol van een bepaald personage, en door het spelen daarvan kan het verhaal dan een veel diepere en persoonlijke betekenis krijgen.

En in dit verhaal zijn nogal wat personages. Maria dus, Jezus natuurlijk, de leerlingen, de gasten op het feest, de ceremoniemeester, en, die pik ik er dan uit vanmorgen, de bedienden.

De 'diakenen', zo staat er in de taal waarin Johannes het opschreef. De dienaars op het feest. Zij die ervoor moeten zorgen dat het feest gaande blijft, die uitdelen en serveren, bedienen.

Ik pik hen er vanmorgen uit, omdat zij het in handen hebben. Water, waarmee ze die zes grote vaten net gevuld hebben, en wijn, die de gasten verheugt, en dronken maakt. Ze luisteren naar Jezus, ze doen wat hij hen zegt, en ze scheppen, en ze delen uit. En water wordt wijn, ze weten waar die wijn vandaan komt. Maar hoe bestaat het...?

Het gaat hier om iets heel wezenlijks, voor ieder gelovige. Water of wijn. Wat heb je in de handen? Wat is er zichtbaar? Wat hebben wij uit te delen?

Vooropgesteld: Het gaat niet zo zeer om een keuze tussen die twee. En al helemaal niet of je het ene lekkerder vindt dan het andere.

Je kiest niet voor een leven waarin alles onder je wegstroomt. Waarin de maalstroom je leven heen en weer schudt. Waarin het leven wegsijpelt...

Je kiest niet voor een huwelijk waarin de wijn op is. Je kiest niet voor een relatie met je kinderen, of met je ouders, waarin je elkaar niet meer begrijpt. We kiezen niet voor een kerk waarin het feestje toch bijna afgelopen lijkt...

Het gaat om iets heel wezenlijks, omdat het een Paasverhaal is. Als groepje overgeblevenen blijven we geloven in dat beloofde land. Iedere zondag weer horen we in wezen van Kana dat Kanaän zal worden. Het perspectief is altijd maar weer uit de woestijn, naar een land van melk en honing, van druiventrossen en wijngaarden om in te zitten. Van eens de derde dag...

En de wijn, hoe karig soms ook, misschien zelfs af en toe zuur, is een voor-teken. Maar we hebben het in handen, en we kunnen het uitdelen. En we weten wie het is, die het uiteindelijk aan iedereen wil geven.

Het is haast niet te geloven...
Maar dat is geen nieuws.

En wat je niet kunt geloven, dat al dat water eens wijn worden zal, dat moet je dan maar vieren met elkaar. En wat je eigenlijk met geen woorden kunt vatten, moet je dan maar in een symbool bevatten.

En zo is ook het avondmaal, iedere keer weer: Een mysterie, een heilig spel voor wat eigenlijk niet kan. Zoals Willem Barnard ooit schreef: 'Als de ernst het niet meer haalt, dan moet het spel maar inspringen'.

Dat wens ik jullie, dat wens ik Loosdrecht ook toe. Dat we mensen, dienaren blijven, die met wat slechts water lijkt in een stel schamele handen, wijn kunnen scheppen, drinken, delen, en proeven.

Mensen die water dragen dat wijn is geworden, zijn mensen die zich openstellen voor wat God met hen in petto heeft. Zich laten omvormen. Water dat wijn wordt, is mens naar Gods beeld worden.

En daar heb je heus geen grote, volle kerk voor nodig. Dat is allereerst een hele alledaagse keuze en levenswijze. Hoe wil je het zien, hoe wil jij zijn, hoe wil jij worden?

Een mens te zijn bewogen door liefde, omdat we zelf eerst werden liefgehad. Een mens van het genoeg. Een mens van zorg en duurzaamheid, voor wie ben ik een naaste...?

Laten we dan blijven vullen, onszelf, de vaten in ons bestaan, de leegte in onze omgeving. Laten we blijven scheppen, want we weten waar het vandaan komt, en we zien af en toe wat het worden kan. Het beste voor het allerlaatste.

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.